

Роль і завдання наукової бібліотеки в формуванні інформаційного забезпечення освітньо-виховного та наукового процесів

Вчена рада **15.07.2022**р. доповідач: Ніколаєнко Н. М.
директор Наукової бібліотеки, канд. наук із соц. комунікацій

Завдання Наукової бібліотеки

- ▶ підтримка навчання і досліджень в контексті стратегічних цілей університету
- ▶ надання високоякісних професійних послуг та інформації
- ▶ збереження, просування і експлуатація своїх унікальних фондів і колекцій
- ▶ організація доступу до світових наукових ресурсів
- ▶ створення сучасного інформаційного середовища, адаптованого до всіх потреб користувачів

Наукова бібліотека ДБТУ сьогодні :

- ▶ **Загальний фонд бібліотеки університету налічує 1489002 примірників, у т. ч. наукової літератури – 515464, навчальної – 756951, художньої – 160110, рідкісних та цінних видань – 13311 примірника**
- ▶ **8 бібліотечних пунктів обслуговування, 15 абонементів, 12 читальних залів, які територіально розташовані на всіх факультетах університету, працює WI-FI**
- ▶ **щорічно здійснюється передплата більше ніж 100 назв періодичних видань, що забезпечує норми ліцензування і акредитації спеціальностей**

Наукова бібліотека ДБТУ сьогодні :

- ▶ **надає доступ до зовнішніх інформаційних ресурсів наукової інформації - Scopus, Web of Science, ScienceDirect, Research4Life** (листування з ДНТБ щодо надання доступу за додатковою IP-адресою, надання можливості роботи у віддаленому режимі, контакт з викладачами телефоном, поштою, консультування тощо, договір з Research4Life: підключення більше 180 викладачів до користування базою даних)

- ▶ **працює у напрямку інформаційно-аналітичного моніторингу та здійснення бібліометричного аналізу публікаційної активності викладачів ДБТУ** (для підготовки довідок опрацьовує 10 профілей установ в Scopus, Web of Science, проводить роботу по їх об'єднанню і створенню профілей ДБТУ, для коригування даних має тісне співробітництво з зав. кафедрами, викладачами шляхом листування, телефоном, Вайбером)
- ▶ **здійснює адміністрування та консультаційну допомогу з перевірки текстів на ознаки плагіату в системі UNICHECK** (проведено роботу з отримання від компанії безкоштовних сторінок для перевірки текстів на ознаки плагіату, перевірено 46 робіт (2 статті, 4 дисертації, 15 підручників/навч. посібників, 8 монографій, 10 студентських та 7 кваліфікаційних робіт)

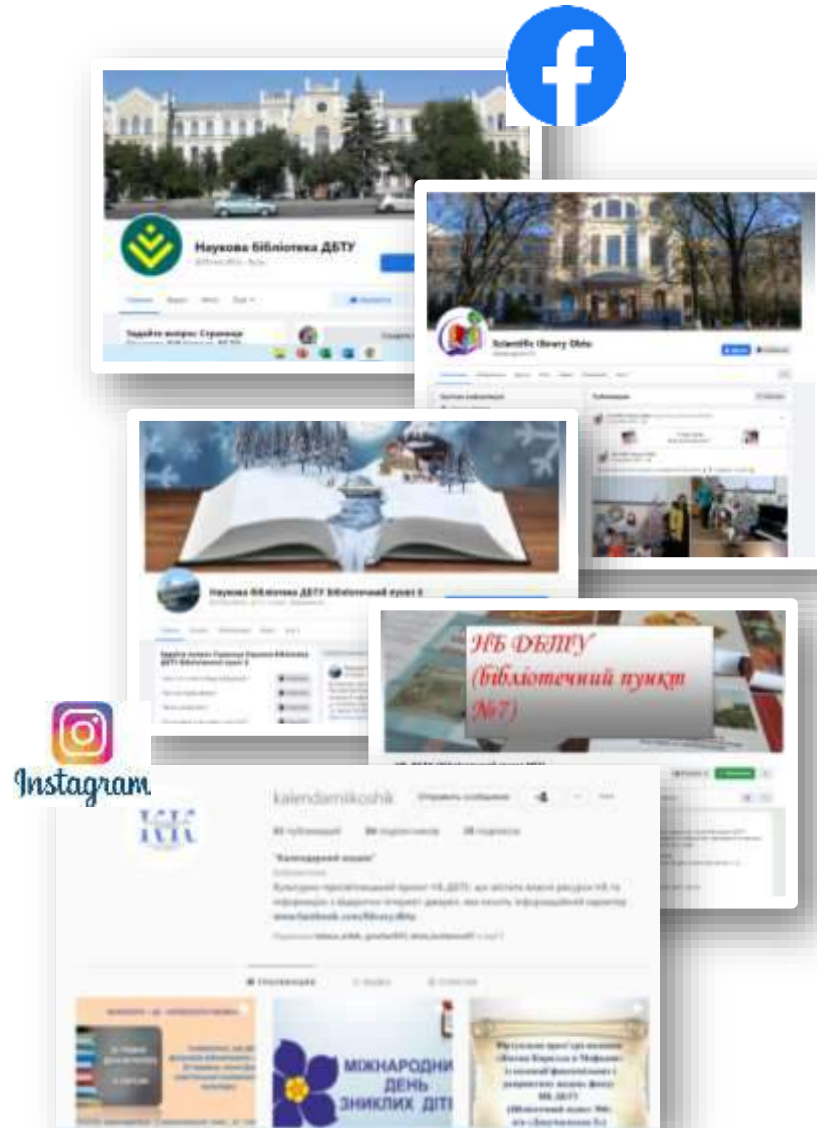
UNICHECK

Наукова бібліотека ДБТУ сьогодні :

► У соціальних мережах Facebook, Instagram створено нові рубрики «Корисна інформація у воєнний час», «Нація, яка читає – непереможна!» «Й настане довгожданий день! І ВІЛЬНА УКРАЇНА ПЕРЕМОЖЕ!», «Відкриті ресурси для науки та освіти», «Це класика друже!», «Григорій Сковорода – 300», «Письменники-ювіляри 2022 року» (за період з 22 квітня по 11 липня на сторінці Facebook розміщено – 237 публікацій, Instagram - 120 публікації, на каналі НБ відеохостингу YouTube – 24 відеоролики)

► Продовжується робота у віртуальному культурно-просвітницькому проекті «Календарний кошик» (створено 209 матеріалів)

► Приєдналися до групи волонтерів Української бібліотечної асоціації /Ukrainian Library Association з архівування документів про війну Росії проти України (надіслано 1282 матеріали)

Наукова бібліотека ДБТУ сьогодні :

► Видавнича діяльність

Видано бібліографічний покажчик серії « Праці кафедр»

Науковий доробок професорсько-викладацького складу кафедри ЮНЕСКО та соціального захисту (1996–2021 рр.) : до 25-річчя з дня заснування : наук.-допом. бібліогр. покажчик / уклад.: Е. М. Бочарова, О. І. Бараболік, Т. Б. Богданова; наук. ред. Н. М. Ніколаєнко; Наук. б-ка ДБТУ. – Харків, 2021. – 316 с. – (Серія: «Праці кафедр»; вип. 1).

Готуються до перевидання методичні рекомендації для науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти

Загальні вимоги до оформлення наукової, навчальної та навчально-методичної літератури : метод. рек. для наук.-пед. працівників ; уклад.: Н.М. Ніколаєнко, О. Рибальченко.– Харків.– ДБТУ, 2022. с.

Наукова бібліотека ДБТУ сьогодні :

Для досягнення поставлених цілей співробітники

- ▶ *ЧЕРЕЗ ВТРАТУ БІБЛІОТЕЧНОГО СЕРВЕРА шукають і знаходять можливості відновлення баз даних (у т.ч. – повнотекстових)*
- ▶ *Виконують роботи з наповнення і редагування електронного каталогу після конвертації, спричиненої об'єднанням електронних баз даних бібліотек 4х університетів, відновленням втрачених повнотекстових електронних копій документів (наукових, навчальних, навчально-методичних видань із ЕК),*
- ▶ *Займаються наповненням БД «Праці співробітників» з метою відображення її на інформаційному порталі «Web- портфоліо науковців ДБТУ» <http://94.124.165.103:81/>.*
- ▶ *Великий об'єм роботи пов'язано з наповненням репозитарію ДБТУ на платформі DSpace <https://repo.btu.kharkov.ua/>, створеного шляхом об'єднання ресурсів 4х репозитарів ЗВО (ХНАУ, ХНТУСГ, ХДУХТ, ХДЗВА): розміщуються матеріали фахових наукових журналів, збірників наукових конференцій.*
- ▶ *Постійно працюють над вдосконаленням професійної майстерності (з 24 лютого по 11 липня загалом співробітники НБ брали участь у 22 заходах, отримано 46 сертифікатів, з них:*
  - *8 співробітників закінчили 8 курсів (10 сертифікатів)*
  - *24 особи прослухали 13 вебінарів (26 сертифікатів)*
  - *10 співробітників пройшли навчання на 1 онлайн-тренінгу (10 сертифікатів).*

Наукова бібліотека ДБТУ сьогодні :

Серед останніх заслужених здобутків колективу

▶ – Перемога в конкурсі **Бібліотекар року 2021** ХЗО бібліотек ЗВО Харкова (БЕЗДОЛЬНА Л. І. зав. відділом),

▶ – Два дипломи цього ж конкурсу: за **кращий бібліографічний показник** (ЖИДКИХ І. П., гол.бібліограф і КАНДАУРОВА О. Д., зав. сектора рідкісних і цінних видань) та за **створення інноваційної книжкової виставки** «Вітчизняне тракторобудування: становлення, розвиток, історія» (ПЕРЕВОЗНИК Тетяна Вікторівна, головний бібліотекар)

▶ Дві нагороди за участь у вікіпроекті «**Міжнародна акція для бібліотекарів #1Lib1Ref**» (лютий 2022 р.):

зав. сектором ЖИДКИХ І. - «**Найактивніший новачок**» та «**Найактивніший дописувач**» бібліотекаря 1 кат. ІВАХНЕНКО В., які роблять Українську вікіпедію надійнішою!

СЕРТИФІКАТ

УЧАСТІ В МІЖНАРОДНІЙ АКЦІЇ #1LIB1REF
15 СІЧНЯ - 5 ЛЮТОГО 2022 РОКУ
ЗКВОН-УС.ЗВО

ВІКТОРІЯ ІВАХНЕНКО
(КОРИСТУВАЧКА: ВІКТОРІЯ ІВАХНЕНКО)

РОБИТЬ УКРАЇНСЬКУ ВІКІПЕДІЮ НАДІЙНІШОЮ!

Голова Правління
ГО «Бібліотека України»

Ім'я користувача:
ВІКТОРІЯ ІВАХНЕНКО
№1502/21
15 лютого 2022 року

Для перспективного розвитку обрано 4 пріоритети:

▶ **1. Розвиток ініціатив на підтримку досліджень, навчання та викладання**

▶ **2. Удосконалення партнерських відносин з університетською спільнотою**

▶ **3. Інноваційне бачення простору бібліотеки**

▶ **4. Посилення організаційної спроможності бібліотеки**

1. Розвиток ініціатив на підтримку досліджень, навчання та викладання

- розробити план заходів з розвитку пріоритетних напрямків діяльності Бібліотеки відповідно до Стратегії розвитку ДБТУ.
- упорядкувати організаційно-управлінську документацію
- привести фонди у відповідність з навчальними планами та пріоритетами університету
- розширити інструменти та сервіси пошуку і використання інформації з електронних ресурсів власної генерації :
  - активно розвивати веб-сайт ;
  - удосконалити е-каталог за рахунок конвертації записів з баз даних електронних каталогів бібліотек ХНТУСГ, ХНАУ, ХДЗВА, ХДУХТ (**400тис.записів**);
  - здійснити наповнення репозитарію ДБТУ на основі переносу інформації з репозитаріїв ХНТУСГ, ХНАУ, ХДЗВА, ХДУХТ, (**25 тис. записів**);
  - забезпечити постійну підтримку в актуальному стані ресурсу Web-портфоліо науковців ДБТУ (**870 персоніфікованих сторінок**)
- упорядкувати е-контент для з підтримки освітньо-наукової діяльності науковців, викладачів, студентів для якісного проведення ліцензування та акредитації

1. Розвиток ініціатив на підтримку досліджень, навчання та викладання

- ▶ **здійснити перехід на сучасну відкриту автоматизовану інтегровану бібліотечну систему КОНА, УФД-бібліотека, Unilib (на заміну ПЗ IPBIS, яка є продуктом країни-окупанта)**
- ▶ **- забезпечити консультаційну підтримку учасників освітньо-наукової діяльності Університету щодо роботи з електронними ресурсами, науковими джерелами інформації, наукометричними базами (організувати допомогу у пошуку інформації із зовнішніх наукових та освітніх електронних ресурсів, передплачених МОН (Scopus, WoS, Research4Life тощо) та відкритих баз даних із **забезпеченням постійного підвищення обізнаності користувачів з питань самостійного пошуку необхідної інформації****
- ▶ **сприяти формуванню і розвитку культури академічної доброчесності**

1. Розвиток ініціатив на підтримку досліджень, навчання та викладання

- ▶ сприяти підвищенню рейтингових показників університету , здійснювати моніторинг наукометричних показників, проводити бібліометричний аналіз щодо різних аспектів публікаційної активності науковців
- ▶ здійснювати заходи з популяризації наукового надбання професорсько-викладацького складу університету усіма засобами інформаційно-комунікаційних технологій (упорядкувати профіль ДБТУ в базах даних Web of Science та Scopus), проводити моніторинг профілів науковців з метою забезпечення повноти відображення в них наукового доробку (ORCID, Google Scholar, Research ID)
- ▶ продовжити створення сторінок про університет і науковців у Вікіпедії
- ▶ активізувати роботу з рідкісними і цінними фондами (упорядкування фондів рідкісних видань, оцифрування видань, подальший відбір їх із основних фондів, створення відповідної бази даних, участь у Всеукраїнських проєктах)

2. Удосконалення партнерських відносин з університетською спільнотою

- ▶ - забезпечити надходження до Бібліотеки повноти інформації про видавничу і публікаційну діяльність співробітників університету для наповнення баз даних «Праці співробітників ДБТУ»;
- ▶ - створити умови для спільноті з університетською спільнотою з академічної доброчесності (проведення лекцій з академічної доброчесності, академічного письма);
- ▶ - забезпечити адміністрування антиплагіатного сервісу Unicheck і консультаційну допомогу відповідальним на факультетах;
- ▶ - у співпраці з кафедрами та науковцями організувати спільну підготовку вторинного бібліографічного ресурсу та видання бібліографічних покажчиків в рамках серій «Праці кафедр ДБТУ», «Праці науковців ДБТУ»
- ▶ - забезпечити інтерактивну взаємодію з різними групами користувачів із застосуванням сучасних інформаційних технологій (проведення онлайн-тренінгів, консультацій, лекцій, соціокультурних віртуальних заходів тощо)

3. Інноваційне бачення простору бібліотеки

- ▶ - відновити фізичний простір Наукової бібліотеки в координації з розвитком навчальних, дослідницьких та культурних потреб Університету.
- ▶ - забезпечити надання послуг та освітньо-наукових ресурсів в форматах, що найбільше відповідають потребам користувачів, зосереджуючись на підтримці цифрового контенту, інструментів та послуг, одночасно забезпечуючи доступ до друкованих матеріалів.
- ▶ - забезпечити доступ до всіх ресурсів Бібліотеки через веб-сайт з будь-яких інтерфейсів, мобільних пристроїв.
- ▶ - розширити бібліотечний простір за рахунок віртуального середовища з посиленням позиції Бібліотеки в соціальних мережах;
- ▶ - підвищити рівень поінформованості про інтегровані послуги та заходи Бібліотеки на всіх рівнях через широке спілкування, рекламу, просвітницьку діяльність в соціальних мережах, через сайти Університету і бібліотеки

4. Посилення організаційної спроможності бібліотеки

- ▶ - **забезпечити якість управління кадровим потенціалом Бібліотеки для досягнення поставлених завдань**
- ▶ - **реалізувати принцип постійного навчання з метою залучення усіх співробітників до процесу створення нових послуг**
- ▶ - **стимулювати розвиток цифрових компетентностей співробітників бібліотеки**
- ▶ - **забезпечити опанування нових ролей бібліотекарями для якісного обслуговування користувачів (тьютор, коуч, фасілітатор)**

Управлінський досвід - основа досягнення очікуваних результатів

- ▶ **Приклади:**
- ▶ **Один з 4х репозитаріїв засновано у 2017 році. Наповнення за 5 років – 15600 записів, у рейтингу TRANSPARENT RANKING Web of Repositories 2022 – 30 місце серед представлених українських (444 місце серед 3885 репозитаріїх світу)**
- ▶ **Моніторинг бібліометричних профілів авторів-науковців у Google Scholar і наставництво у відкоригуванні профілі відповідно до встановлених норм допомогли у покращенні позицій одного з університетів в рейтингу Webometrics: всього за один рік піднято його на 76 позицій вверх і забезпечено гідне місце у сотні найкращих українських ЗВО!**
- ▶ **Доцільність ресурсу Web-портфоліо доведена як для оцінки наукової діяльності університету або окремого вченого, так і при ліцензуванні спеціальностей, атестації, акредитації через прозорість, відкритість, актуальність і надійність представленої інформації**

Дякую за увагу

Ніколаєнко Н. М. канд. наук із соціальних
комунікацій, директор Наукової бібліотеки

Проект рішення

ПОСТАНОВА

засідання вченої ради Державного біотехнологічного університету від 15.07.2022 р.

з четвертого питання порядку денного «Роль і завдання наукової бібліотеки в формуванні інформаційного забезпечення освітньо-виховного та наукового процесів»

- ▶ Заслухавши та обговоривши доповідь директора Наукової бібліотеки (Бібліотека) Ніколаєнко Н.М. «Роль і завдання наукової бібліотеки в формуванні інформаційного забезпечення освітньо-виховного та наукового процесів» вчена рада відмічає велике значення НБ університету в підтримці реалізації визначених пріоритетів, зміцненні ролі книгозбірні як партнера в дослідницькому, науковому та навчальному спілкуванні та поширенні виховної культури, сприянні інноваціям, комунікаціям та ефективній взаємодії бібліотечного персоналу з академічною громадою університету.

Нові умови ставлять нові завдання щодо забезпечення якості навчального процесу і його інформаційного забезпечення. Відповідно до них НБ потребує модернізації, яка спрямована на підвищення ефективності навчального процесу, інтенсифікацію е-науки, реалізацію творчих здібностей студентів, науково-педагогічного складу та науковців.

- ▶ **З метою удосконалення діяльності Наукової бібліотеки ДБТУ Вчена рада ухвалює:**
- ▶ У відповідності до Стратегії розвитку ДБТУ на 2022-2027 рр. розробити План заходів з розвитку пріоритетних напрямків діяльності Бібліотеки та їх реалізації.
  - ▶ Відповідальний – директор НБ Ніколаєнко Н.М.
  - ▶ **Термін виконання** – червень-липень 2022 р.
- ▶ Забезпечити відкритість Бібліотеки, дотримання рівних прав та можливостей для всіх категорій користувачів, у т. ч. віртуальних, шляхом підтримки 24/7 WEB-сайту НБ, сторінок у соцмережах.
  - ▶ **Відповідальні** – директор НБ Ніколаєнко Н.М., керівник ЦІТ Ковальов О.В.
  - ▶ **Термін виконання** – постійно.

Проект рішення

- ▶ Затвердити «Положення про Бібліотечну раду ДБТУ»,
- ▶ Створити систему інтерактивної взаємодії працівників Бібліотеки і кафедр Університету з питань комплектування та доукомплектування науковою та навчальною літературою.
  - ▶ **Відповідальний** – директор НБ Ніколаєнко Н.М.
  - ▶ **Термін виконання** – жовтень 2022 р.
- ▶ Вивчити та запровадити сучасну автоматизовану інтегровану бібліотечну систему з відкритим кодом АБІС Коha, та ПЗ УФД-бібліотека, Unilib
  - ▶ **Відповідальний** – директор НБ Ніколаєнко Н.М.
  - ▶ **Термін виконання** – протягом 2022 р.
- ▶ Здійснити конвертацію електронного каталогу на базі обраної АБІС
  - ▶ **Відповідальний** – директор НБ Ніколаєнко Н.М.
  - ▶ **Термін виконання** – січень-лютий 2023 р.
- ▶ Активізувати роботу по наповненню репозитарію ДБТУ (Open Archive SBTU) документами ХНТУСГ, ХНАУ, ХДЗВА, ХДУХТ. Сприяти розширенню цифрового архіву наукових праць Університету та їх інтеграції у глобальний простір наукових комунікацій.
  - ▶ **Відповідальні** – директор НБ Ніколаєнко Н.М., керівник ЦІТ Ковальов О.В.

Термін виконання – червень-грудень 2022р. ■

Проект рішення

- ▶ Забезпечити підтримку в актуальному стані ресурсу Веб-портфоліо науковців ДБТУ, постійно оновлювати статистичні показники.
  - ▶ **Відповідальний** – директор НБ Ніколаєнко Н.М.
  - ▶ **Термін виконання** – постійно протягом року.
- ▶ Забезпечити адміністрування інтернет-сервісу Юнічек, підтримувати в університеті атмосферу академічної доброчесності.
  - ▶ **Відповідальний** – директор НБ Ніколаєнко Н.М.
  - ▶ **Термін виконання** – постійно протягом року.
- ▶ Провести роботу з упорядкування профілю ДБТУ в базах даних Web of Science та Scopus. Забезпечити консультаційну підтримку освітньо-наукової діяльності Університету щодо роботи з електронними ресурсами, науковими джерелами інформації, наукометричними базами, створення та редагування профілів науковців в ORCID, Google Scholar, Research ID тощо.
  - ▶ **Відповідальний** – директор НБ Ніколаєнко Н.М.
  - ▶ **Термін виконання** – постійно протягом року.
- ▶ 11. Відновити фізичний простір бібліотеки для задоволення наукових, навчальних та культурно-просвітницьких потреб користувачів, здійснити модернізацію комп'ютерного обладнання для подальшої автоматизації процесів
  - ▶ **Відповідальні** - проректор з НІПР, розвитку економіки та інфраструктури Микитась А.В., директор НБ Ніколаєнко Н.М.
  - ▶ **Термін виконання** – постійно протягом року.